

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Koen Willems
Datum
15 februari 2017
Ons kenmerk
Cft 201700028
Pagina
1/6

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen
-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de jaarrekening 2015 Sint Maarten

Geachte heer Gibson,

Op 26 januari heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de jaarrekening 2015 van het land Sint Maarten ontvangen. Ook heeft het Cft de rapporten van Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) en de Algemene Rekenkamer Sint Maarten (ARS) ontvangen. Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is geweest, brengt het Cft een advies uit op de jaarrekening nadat ook de bevindingen van de SOAB en de ARS beschikbaar worden gesteld. Hierbij merkt het Cft op dat nog geen sprake is van een vastgestelde jaarrekening 2015, net als voor de jaarrekeningen 2012, 2013 en 2014 het geval is. Het Cft onderschrijft het standpunt van de ARS dat de Staten zijn controlerende rol dient te vervullen door zorg te dragen voor spoedige behandeling van deze jaarrekeningen. Pas na goedkeuring door de Staten kan vaststelling door de Gouverneur plaatsvinden en het begrotings- en verantwoordingsproces over deze jaren worden afgerond. Bij het beoordelen van de jaarrekening wordt door het Cft gekeken naar verschillende aspecten, waaronder of sprake is van een tekort, overschrijding van de rentelastnorm en deugdelijk financieel beheer. Ten aanzien van het financieel beheer wordt rekening gehouden met de bevindingen van de interne accountant SOAB en de ARS. Advisering door het Cft is echter niet gelimiteerd tot bovengenoemde drie aspecten.

Conclusie

Het Cft concludeert dat in de jaarrekening 2015 sprake is van een tekort op de gewone dienst. Het gepresenteerde tekort bedraagt in totaal ANG 18,4 mln, waarvan ANG 4,2 mln wordt veroorzaakt door de reguliere bedrijfsvoering en ANG 14,2 mln het gevolg is van het afwaarderen van overheidsdeelnemingen.

Vanwege een in 2015 doorgevoerde correctie die uit de jaarrekening 2014 naar voren is gekomen, daalt het nog te compenseren bedrag met ANG 0,6 mln. Eind 2015 is er nog voldoende ruimte onder de rentelastnorm beschikbaar waardoor dus geen sprake is van een overschrijding van deze norm. Het financieel beheer schiet echter tekort wat heeft geleid tot een afkeurend oordeel door de SOAB en het oordeel van de ARS dat de jaarrekening 2015 onbetrouwbaar is.

Het Cft dringt erop aan om door middel van een concreet stappenplan toe te werken naar een goedgekeurde jaarrekening, uiterlijk over het jaar 2020. Tevens adviseert het Cft om een dividendbeleid vast te stellen voor de overheidsdeelnemingen, rekening houdend met de draagkracht van de deelnemingen.

Toelichting

Gewone dienst

In de jaarrekening wordt een totaal aan baten en lasten gepresenteerd van ANG 450,1 mln resp. ANG 468,5 mln. Het tekort bedraagt derhalve van ANG 18,4 mln en wordt onder andere veroorzaakt door de reguliere bedrijfsvoering. Daarnaast hebben in 2015 ook afwaarderingen van overheidsdeelnemingen plaatsgevonden voor totaal ANG 14,2 mln, in het bijzonder van de Sint Maarten Harbour Holding Company (SMHHC) voor ANG 12,4 mln.

Conform artikel 18.6 Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) dient het bestuur, indien sprake is van een tekort op de gewone dienst of overschrijding van de rentelastnorm, tegelijk met de vastgestelde jaarrekening aan te geven welke maatregelen worden voorgenomen ter compensatie van het tekort, respectievelijk de overschrijding. In de jaarrekening zoals deze door het Cft is ontvangen worden dergelijke maatregelen niet genoemd. Tekorten dienen te worden gecompenseerd in het navolgende jaar door het realiseren van een overschot. Het Cft adviseert u om aan te geven welke maatregelen worden voorgenomen om het tekort te compenseren.

In de aanwijzing van de RMR, d.d. 8 september 2015, is bepaald dat de tekorten op de gewone dienst uit de periode 2010-2014 uiterlijk eind 2018 gecompenseerd moeten zijn. Het gecumuleerde tekort over genoemde periode bedraagt ANG 64,8 mln. Tot en met eind 2014 is ANG 3,6 mln gecompenseerd door het verwerken van door SOAB voorgestelde correcties in de jaarrekening. Het resterende cumulatieve tekort bedraagt als gevolg hiervan nog ANG 61,2 mln.

In zijn advies op de jaarrekening 2014 (kenmerk: Cft 201600005) heeft het Cft aangegeven dat op basis van de constatering van de SOAB en de ARS een negatieve correctie op de gewone dienst doorgevoerd diende te worden van ANG 0,6 mln. Dit hield verband met de voorziening voor Winair die te laag werd gepresenteerd. In de jaarrekening 2015 is dit gecorrigeerd waardoor dit bedrag in mindering kan worden gebracht op de nog te compenseren tekorten. Als gevolg hiervan bedraagt het restant te compenseren tekort over de periode 2010 – 2014 nog ANG 60,6 mln.

Indien het resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering in 2015, ANG 4,2 mln, hieraan wordt toegevoegd bedraagt het totaal aan nog te compenseren tekorten ultimo 2015 ANG 64,8 mln. Voor de periode 2016-2018 is reeds ANG 64,0 mln begroot aan tekortcompensatie. Dit betekent dat nog ANG 0,8 mln additioneel in de begroting dient te worden verwerkt. Het Cft adviseert om hierin zo spoedig mogelijk te voorzien door middel van een begrotingswijziging.

Tabel 1

Berekening compensatie tekorten	ANG (mln)
Tekorten gewone dienst 2010-2014	64,8
Tekort gewone dienst 2015	4,2
Totaal te compenseren tekorten 2010-2015	69,0
Verwerkt in de jaarrekening t/m 2014	3,6
Verwerkt in de jaarrekening 2015	0,6
Restant te compenseren tekorten	64,8

Uit de diverse rapportages blijken naast het gepresenteerde resultaat ook nog financiële risico's die niet of niet volledig zijn verantwoord in de jaarrekening 2015. Het Cft wijst in dit verband op onder meer de constatering van SOAB dat:

- De niet uit de balans blijkende verplichting inzake tekorten bij het ZV/OV fonds en FZOG ANG 28,5 mln te laag zijn weergegeven. Eind 2015 bedragen de tekorten bij deze fondsen ANG 81,5 mln.
- Een totaalbedrag van ANG 77,5 mln als schuld aan SZV is verantwoord in de jaarrekening, echter dat de nominale schuld volgens SZV geen ANG 77,5 mln maar ANG 104,2 mln.
- Over de periode 2012 tot en met 2015 de eindafrekeningen voor de ziektekostenverzekering van ambtenaren nog dient te worden ontvangen. Uit de vierde uitvoeringsrapportage 2016 van Sint Maarten blijkt dat een eerste indicatie toont dat een tegenvaller van circa ANG 13,6 mln wordt verwacht.

Bovenstaande risico's hebben betrekking op verhoudingen tussen het land Sint Maarten en SZV. Gezien de omvang van de risico's adviseert het Cft om spoedig in overleg met SZV te treden om dergelijke langlopende dossiers af te wikkelen.

Kapitaaldienst

Uit de jaarrekening blijkt dat in 2015 ANG 11,4 mln aan inkomsten en ANG 18,9 mln aan uitgaven is gerealiseerd op de kapitaaldienst. Het saldo op de kapitaaldienst bedraagt volgens de jaarrekening daardoor ANG 7,5 mln negatief. SOAB heeft echter opgemerkt dat de afwaarderingen ten onrechte op de kapitaaldienst in mindering zijn gebracht op de uitgaven. Gecorrigeerd hiervoor bedragen de daadwerkelijke uitgaven op de kapitaaldienst ANG 46,2 mln en het negatieve saldo ANG 34,9 mln. De voornaamste investeringen in 2015 hebben betrekking op materiële vaste activa. De jaarrekening voorziet in een overzicht van de uitgaven per ministerie, maar voorziet net als in voorgaande jaren niet in realisaties op projectniveau.

Het Cft adviseert met ingang van 2016 dit overzicht op te nemen in de begroting. Ook in zijn advies op de begroting 2017 (kenmerk: Cft 201700017) heeft het Cft aangegeven dat meer inzicht in de kapitaaldienst verkregen dient te worden. Hierover zal het Cft nader met Sint Maarten in gesprek treden.

Rentelastnorm

Ultimo 2015 bedraagt het totaal aan langlopende schulden, i.e. de obligatieleningen, ANG 500,3 mln conform de cijfers van de Centrale Bank Curaçao en Sint Maarten (CBCS). De gerealiseerde rentelasten bedragen ANG 12,6 mln. Voor de gehele collectieve sector bedragen de gerealiseerde rentelasten ANG 13,5 mln. De rentelastnorm is voor 2015 vastgesteld op ANG 30,7 mln, waardoor er geen sprake is van een overschrijding.

Financieel beheer

Het financieel beheer op Sint Maarten laat al een aantal jaar te wensen over. Zowel het rapport van bevindingen van de SOAB als het rechtmatigheidsonderzoek van de ARS onderschrijven dit. De SOAB heeft een afkeurende accountantsverklaring gegeven bij de jaarrekening 2015. De belangrijkste reden hiervoor is dat de diverse posten en staten in de jaarrekening niet op juiste of volledige wijze zijn verantwoord. Ook heeft de SOAB tijdens de controle niet de beschikking gekregen over toereikende controle-informatie om het voorkomen, accuraatheid, bestaan, volledigheid alsook waardering en allocatie van diverse jaarrekeningposten en staten vast te kunnen stellen. Het feit dat de financiële administratie als gevolg van ICT-problemen bij de overheid in de tweede helft van 2016 tijdelijk niet heeft gefunctioneerd, heeft hieraan bijgedragen.

De Algemene Rekenkamer is van mening dat Sint Maarten er wederom niet in is geslaagd een gedegen en controleerbare jaarrekening op te leveren. Zo is de jaarrekening niet opgesteld conform de Comptabiliteitsverordening. Ook bevat zij rechtmatigheidsfouten wat erop duidt dat niet in overeenstemming met wet- en regelgeving is gehandeld. De ARS is van mening dat de afkeurende verklaring van de SOAB terecht is. Zij is tevens van mening dat verbetering pas plaats zal vinden indien zowel de ministers als de Staten hun verantwoordelijkheid nemen. Voor de begrotingsjaren 2012, 2013, 2014 en 2015 is nog geen sprake van een vastgestelde jaarrekening. Het Cft benadrukt daarom nogmaals het belang van het behandelen van de jaarrekeningen zodat de Staten hun budgetrecht en controlerende functie uit kunnen oefenen. Zo valt nu uit de rapporten van de SOAB en de ARS op te maken dat de verstrekking van studieleningen niet conform comptabiliteitsvoorschriften geschiedt. Ook worden achteraf wijzigingen aangebracht in kasadministraties en wordt de Algemene Subsidieverordening in veel gevallen niet gevolgd. Verder is sprake van een begrotingsoverschrijding bij diverse ministeries terwijl hier geen autorisatie voor is gegeven door de Staten middels een goedgekeurde begrotingswijziging.

Het Cft baseert zijn advies bij de jaarrekening op de ontvangen jaarrekening en neemt daarbij de bevindingen van zowel de SOAB als de ARS in overweging. Het beeld dat hieruit voortkomt is naar mening van het Cft zorgelijk en toont aan dat het financieel beheer ernstig tekortschiet en dringend verbetering behoeft.

In het rapport van bevindingen constateert de SOAB een aantal afwijkingen. Aangezien Sint Maarten niet formeel heeft gereageerd op dit rapport heeft het Cft de belangrijkste afwijkingen met uw ambtenaren afgestemd. Op basis van deze afstemming ziet het Cft geen noodzaak om op dit moment verdere correcties door te voeren in het resultaat zoals dit in de jaarrekening wordt gepresenteerd. Dit heeft niet tot gevolg dat het Cft van oordeel is dat de cijfers in de jaarrekening voldoende betrouwbaar zijn.

De afgelopen jaren is nog te weinig voortgang geboekt op het gebied van financieel beheer. Wel zijn in 2016 de door Sint Maarten opgestelde deelprojectplannen ter verbetering van het financieel beheer door de Council of Ministers geaccordeerd. Voor 2017 is aangegeven dat prioriteit gegeven wordt aan de deelprojectplannen met betrekking tot de debiteuren, crediteuren en de materiële vaste activa. Het bestand van debiteuren en crediteuren dient opgeschoond te worden wat naar verwachting in het tweede kwartaal tot wijzigingen zal leiden. Het Cft benadrukt dat dit formeel middels een begrotingswijziging plaats dient te krijgen in de begroting. Voor wat betreft de materiële vaste activa is het de bedoeling om de gebouwen die in eigendom zijn van het Land te laten taxeren. Ook de inventaris zal dan in kaart worden gebracht. Naast bovengenoemde prioriteiten lijkt er meer draagkracht te komen voor het verbeteren van het financieel beheer en worden ook andere deelprojectplannen opgepakt. Mogelijk leiden de verbeteringen in de jaarrekening over 2016 en 2017 tot minder bevindingen van de accountant. Het Cft dringt erop aan door middel van een concreet stappenplan toe te werken naar een goedgekeurde jaarrekening, uiterlijk over het jaar 2020.

Overheidsdeelnemingen

In de jaarrekening is ANG 13,7 mln aan afwaarderingen van overheidsdeelnemingen opgenomen in de desbetreffende staat. Tabel 2 geeft een overzicht van deze afwaarderingen. Verder is ANG 0,5 mln toegerekend aan de afwaarderingen, echter betreft dit de facto een toename in de voorziening voor Sint Maarten Postal Services. Samen met de afwaarderingen komt dit neer op totaal ANG 14,2 mln, waaraan ook wordt gerefereerd in de jaarrekening.

Tabel 2

Afwaardering overheidsdeelnemingen	ANG (mln)
Sint Maarten Harbour Holding Company	12,43
Ontwikkelingsbank Ned. Antillen	1,04
Saba Bank Resources	0,24
Totaal afwaarderingen	13,71

De afwaarderingen zijn niet het gevolg van de reguliere bedrijfsvoering. Deze worden derhalve niet toegevoegd aan de totale tekortcompensatie. Dit neemt niet weg dat afwaarderingen leiden tot een daling van de vermogenspositie van Sint Maarten. Het is daarom van belang dat maatregelen genomen worden om een verdere daling te voorkomen.

Kenmerk
Cft 201700028
Blad
6/6

Hierbij adviseert het Cft om in ieder geval een dividendbeleid vast te stellen voor de overheidsdeelnemingen, hierbij rekening houdend met de draagkracht van de diverse deelnemingen. Voor de begroting van het Land betekent een goed dividendbeleid een meer stabiele basis voor de inkomsten.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Sint Maarten
De (wnd) secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten